

Dysleksja? Czyli co to?

(na podstawie artykułu zamieszczonego na stronie PP-P nr 2 w Bydgoszczy opracowanego przez mgr Katarzynę Dziembowską psycholog)

Dysleksja rozwojowa, czyli specyficzne trudności w nauce czytania i pisania, to zaburzenie manifestujące się trudnościami w nauce czytania i pisania, mimo stosowania standardowych metod nauczania, inteligencji na poziomie przeciętnym i sprzyjających warunków społeczno-kulturowych. Jest spowodowana zaburzeniami podstawowych funkcji poznawczych, co często uwarunkowane jest konstytucjonalnie. Bezpośrednią przyczyną dysleksji rozwojowej jest nieharmonijny rozwój psychomotoryczny dziecka. Oznacza to, że niektóre funkcje rozwijają się dobrze lub ponadprzeciętnie, inne zaś z bardzo dużym opóźnieniem. Dotyczy to przede wszystkim zaburzeń rozwoju tych funkcji poznawczych i ruchowych, które biorą udział w czytaniu i pisaniu oraz ich wzajemnego współdziałania. Funkcje poznawcze, które rozwinięte są w sposób nieprawidłowy będą wpływać w sposób niekorzystny na rozwój funkcji słuchowo-językowych i funkcji wzrokowych, na defekty rozwoju funkcji ruchowych, zakłócenia lateralizacji oraz zaburzenia orientacji.

Nieprawidłowości rozwoju funkcji wzrokowych objawiają się jako zaburzenia uwagi i spostrzegania wzrokowego, zaburzenia percepcji i pamięci wzrokowej, które powiązane są z zaburzeniami koordynacji wzrokowo-ruchowej i wzrokowo-przestrzennej. Umiejętności szkolne, w których odzwierciedla się występowanie **zaburzeń funkcji wzrokowych**, to:

Pisanie

- dziecko ma trudności w przepisywaniu, pisaniu z pamięci i ze słuchu,
- ma trudności w pisaniu wyrazów ze zmiękczeniami, dwuznakami, głoskami tracącymi dźwięczność,
- w początkach nauki ma trudności z zapamiętaniem kształtu liter,
- myli litery podobne (a-o, a-ą, e-c, e-ę, ł-l-t, m-n, u-w),
- różniące się położeniem w stosunku do osi pionowej (p-b, b-d) lub poziomej (w-m, n-u, b-p, d-g),
- nieróżnicuje ę-en-e, ą-om,
- opuszcza litery "y",
- ma trudności z zapamiętaniem kształtu liter rzadziej występujących (F, H, Ł),
- opuszcza drobne elementy graficzne (końcówki, części wyrazów),
- gubi litery,
- przestawia litery w wyrazach i szyk dyktowanych wyrazów,
- popełnia błędy typowo ortograficzne wynikające z gorszej pamięci wzrokowej,
- ma trudności z utrzymaniem pisma w liniaturze zeszytu,
- zniekształca graficzną stronę pisma,
- źle rozmieszcza pracę pisemną w przestrzeni.

Czytanie:

- dziecko ma trudności w nauce czytania elementarnego (tzw. dekodowania),
- w początkach nauki ma trudności w kojarzeniu dźwięku z odpowiednim znakiem graficznym,
- myli litery i wyrazy o podobieństwie graficznym (poda-pada-bada),
- rozpoznaje napisy po cechach przypadkowych (obrazki, układ strony), często czyta "na pamięć", zgaduje,
- przestawia i opuszcza litery, a nawet całe sylaby, "przekręca końcówki" wyrazów,
- ma bardzo wolne tempo czytania i niechęć do czytania, zwłaszcza głośnego,
- rozumienie przeczytanej treści jest utrudnione ze względu na koncentrowanie się na technicznej stronie czytania.

Rysowanie:

- rysunki są ubogie, o prymitywnych uproszczeniach,
- zakłócone relacje przestrzenne oraz proporcje elementów,
- występują zmiany kierunku w rysunkach (błędny kierunek odwzorowywania),
- trudności w rozplanowaniu rysunku,
- zbyt silny lub zbyt słaby nacisk ołówka,

Trudności występujące w innych przedmiotach szkolnych:

- trudności w nauce geografii (wzrokowe ujmowanie relacji przestrzennych na mapie, orientacja w stronach świata itp.),
- trudności w nauce geometrii, wynikające z kłopotów w różnicowaniu i odwzorowywaniu kształtów geometrycznych, zakłóconej orientacji i wyobraźni przestrzennej,
- trudności w rozumieniu pojęć geometrycznych (utrudnione przyswajanie werbalne),
- niski poziom graficzny wykresów,
- trudności w rozumieniu pojęć (przyswajanie werbalne),

Trudności w nauce języków obcych, które cechuje znaczna rozbieżność między wymową a pisownią wyrazów, szczególnie j. rosyjskiego:

- nowe znaki pisarskie, mylenie liter o podobnym kształcie i tych, które w j. polskim i j. rosyjskim mają ten sam obraz graficzny a inne brzmienie (m, y, u, b),

Trudności w uczeniu się pamięciowym:

- tabliczka mnożenia, nauka wierszy, ciągi słowne,

Trudności występujące na lekcjach wychowania fizycznego:

- błędne rozumienie instrukcji ćwiczeń spowodowane słabą orientacją w schemacie ciała i przestrzeni, obniżona sprawność ruchowa,

Inne:

- nierównomierna koncentracja uwagi, wolne tempo pracy.

„Dekalog dla rodziców dzieci dyslektycznych”

Opracowany przez Marię Różańską

I. Nie traktuj dziecka jako:

- chorego,
- kalekiego,
- niezdolnego
- leniwego

II. Nie karz, nie wyśmiewaj dziecka, w nadziei, że to zmobilizuje je do pracy.**III. Nie ludź się, że**

- dziecko „samo z tego wyrośnie”,
- „weźmie się w garść”,
- „przysiądzie fałdów”,
- ktoś je z tego „wyleczy”.

IV. Nie spodziewaj się, że

kłopoty dziecka pozbawionego specjalistycznej pomocy ograniczą się do czytania i pisania i że skończą się w młodszych klasach szkoły podstawowej

V. Nie ograniczaj dziecku zajęć pozalekcyjnych, aby miało więcej czasu na naukę, ale nie zwalnij go od systematycznych ćwiczeń.

VI. Staraj się zrozumieć swoje dziecko:

- jego potrzeby,
- możliwości i ograniczenia, aby zapobiec trudnościom szkolnym.

VII. Spróbuj jak najwcześniej zaobserwować trudności dziecka:

spróbuj jak najwcześniej zaobserwować trudności dziecka: na czym polegają i co jest ich przyczyną. Skonsultuj się ze specjalistą (psychologiem, logopedą, pedagogiem).

VIII. Aby jak najwcześniej pomóc dziecku,

- zaobserwuj w codziennej pracy z dzieckiem, co najskuteczniej mu pomaga
- korzystaj z literatury i z fachowej pomocy nauczyciela-terapeuty (w formie terapii indywidualnej lub grupowej),
- bądź w stałym kontakcie z nauczycielem i pedagogiem szkolnym.

IX. Bądź życzliwym, pogodnym, cierpliwym

przewodnikiem i towarzyszem swego dziecka w jego kłopotach szkolnych.

X. Chwal i nagradzaj dziecko

nie tyle za efekty jego pracy, ile za włożony w nią wysiłek.

Literatura:

1. Bogdanowicz M. (1994). O dysleksji czyli specyficznych trudnościach w czytaniu i pisaniu-odpowiedzi na pytania rodziców i nauczycieli. Lubin: Wydawnictwo Popularnonaukowe LINEA.
2. Bogdanowicz M. (2004). Uczeń z dysleksją w szkole. Gdynia: OPERON.
3. Bogdanowicz M. Czabaj R. (2007). Jestem rodzicem dziecka z dysleksją. Najważniejsze informacje i wskazówki do pracy. Gdynia: Polskie Towarzystwo Dysleksji & Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON Sp. z.o.o.
4. Mickiewicz J. (1995). Jedyńka z ortografii? Rozpoznawanie dysleksji w starszym wieku szkolnym. Toruń: Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa "Dom Organizatora".

Zabrała: mgr Agnieszka Słabosz